

taller de creació

Reunim tres escriptors i els proposem d'escriure tres relats de
NOVEL·LA HISTÒRICA

Martí Gironell (Besalú, 1971) és periodista i escriptor. Actualment treballa a Televisió de Catalunya. Els seus primers llibres publicats van ser *La ciutat dels somriures. Històries de supervivència a Bombai* (Cossetània, 2005) i *El pont dels jueus* (Columna / El Andén, 2007), traduït al portuguès per al Brasil i a l'italià. L'any 2008 va rebre el premi Nèstor Luján de novel·la històrica per *La venjança del bandoler* (Columna / Planeta, 2008). El 2009 ha publicat *Pla de vol. La gran aventura de l'empresa familiar* (La Magrana / RBA) i el recull de receptes jueves *La cuina del pont dels jueus* (Columna / Plaza y Janés).

El cobert

Els maldecaps van venir una nit d'estiu. Tot va començar després de jugar a cuirit i amagar. Havent sopat ho vaig proposar als meus germans i hi van accedir. Quan vam sortir de casa i vam baixar cap al noguer, en Xac, el gos del pare, que durant l'hora de sopar no havia parat de bordar, continuava igual. Des de l'altra banda del bosc, els seus lladrucs obtenien la resposta del gos de Can Solei. A aquella serenata a la llum de la lluna s'hi afegien minuts més tard els tres gossos de can Feixes. I aquí es tancava el cercle, perquè llavors el nostre tornava a bordar. Nosaltres no ho sabíem, però els lladrucs d'aquella nit eren diferents dels d'altres vegades.

—Calla, Xac, calla! —li va dir la Isabel, cridant. L'animal se la va mirar, va deixar anar un so de resignació, va abaixar el cap i li va fer cas, perquè va parar de cop. La Isabel era molt persuasiva quan volia i amb els animals tenia força traça a fer-los creure. Després d'aquell cop d'autoritat no ens vam preocupar més i vam fer cap al noguer. La Isabel va triar el bri de palla més curt i li va tocar parar. Resignada, ens va donar l'esquena i es va girar per recolzar el cap en l'avantbraç, que tocava el tronc del noguer, i es va posar a comptar fins a cinquanta. «Un, dos, tres, quatre, cinc...». Mentrestant, la resta dels meus

germans i jo corríem a amagar-nos pels racons del corral, per les corts, pel paller... «Nou, deu, onze...». O darrere d'alguna andròmina que vegetava per l'era. «Vint, vint-i-un, vint-i-dos, vint-i-tres...».

No gosava endinsar-me en la foscor del bosc. No vaig gosar fins aquella nit. Vaig veure que tots els amagatalls que havia pensat me'ls havien pres els meus germans. «Trenta-quatre, trenta-cinc, trenta-sis, trenta-set...». Senzillament, havien sigut més ràpids que jo.

«Quaranta-cinc, quaranta-sis, quaranta-set...». La Isabel estava a punt d'arribar a cinquanta i jo encara no havia trobat un bon amagatall. Vaig mirar cap a la foscor, vaig empassar saliva i, sobretot, em vaig empassar totes les pors, i vaig travessar el llindar de la foscor. De fet, tampoc vaig anar gaire lluny. Em vaig arraulir en un cobert que hi havia al costat del paller, on el pare deixava algunes eines; com que era fora del perímetre que nosaltres consideràvem de seguretat em feia basarda, però no vaig tenir cap altra opció.

«Cinquanta!».

La Isabel havia acabat de comptar i començava a buscar-nos. Vaig respirar alleujat: sabia que no em trobaria, per la senzilla raó que no sortiria del cercle

> **Il·lustracions:** Àngel del Pozo Ortiz (València, 1951) va estudiar història de l'art i belles arts a la Universitat de Barcelona. A final dels anys setanta s'inicià com a dissenyador gràfic i col·laborà, com a *freelance*, amb diversos estudis i agències de publicitat. Entre 1980 i 1985 treballà, associat amb Xavier Codina i Francesc Viñeta, a l'estudi Disseny 22 de la llibreria 22 de Girona. El 1986 fundà amb Francesc Viñeta l'estudi Pozo & Viñeta especialitzat en imatge gràfica. Compagina el disseny gràfic amb la il·lustració col·laborant en premsa, projectes publicitaris i editorials.

d'amagatalls habituals. Vaig sentir com la Montserrat, que havia sortit corrents del seu racó burlant la vigilància de la Isabel, era la primera que se salvava. El següent a salvar-se va ser en Jandru, i després en Lluís. L'única recompensa per a la Isabel va ser descobrir la Lluïsa i l'Emeri, que després es van haver de fer a la sort a qui li tocava parar.

–I en Marcel·lí? On s'ha ficat en Marcel·lí? –vaig sentir que deia la Isabel.

–No ho sé, busca'l –li va respondre rient en Jandru. En aquell precís moment van passar dos fets que n'hi havia per deixar sense alè a més d'un.

De dins de casa va sortir la parella de la Guàrdia Civil que feien la ronda per aquells boscos i havien decidit parar-se a prendre un got de vi fresc.

–Què heu perdut, mainada? –van preguntar els de la benemèrita als meus germans.

–No res... Estem jugant a cuït i amagar i ens falta el meu germà petit, en Marcel·lí –va dir en Lluís–. No pateixin, ara el trobarem.

–Entesos, però si necessiteu ajuda, ens crideu, que us donarem un cop de mà –es van oferir somrient.

«Bona nit», es van desitjar els uns als altres.

Em vaig aguantar la respiració, però malgrat que

me l'estava contenint sentia un panteix accelerat. Va resultar que no era la meua, de respiració, sinó la d'una altra persona que estava amb mi al cobert, amagada. Se'm va parar el cor. Quan l'altre se'n va adonar em va dir:

–No tinguis por, no et penso fer cap mal. Al contrari: vull que m'ajudis, però si us plau no cridis ni facis res d'anormal. T'ho suplico.

Vaig assentir amb un cop de cap, tot i que estic segur que allà enmig de la foscor no em podia veure però ho devia fer per obeir-lo.

–D'acord, moltes gràcies. –I tot seguit em va preguntar: – Com et dius, trempat?

–Marcel·lí! –li vaig respondre tan ràpid que vaig haver d'agafar al vol el meu cor perquè una mica més i em surt per la boca. En aquell moment vaig entendre els lladrucs insistents que havia fet en Xac durant tota la nit. Ell prou que havia notat que hi havia algú que rondava a prop de la casa.

–Quan entris a casa teua no diguis res als teus germans, parla amb els teus pares i digue'ls que un home de la terra, que lluita pel futur del país, us demana que l'amagueu durant uns dies a casa vostra. Entesos, Marcel·lí? M'ajudaràs?

Jo vaig tornar a fer que sí amb el cap en aquell espai fosc i calent en què s'havia convertit el cobert de les eines.

–Marcel·lí! Marcel·lí, on ets? –Eren les veus dels meus germans, que m'estaven buscant.

L'home que m'havia demanat ajuda em va xiuxiuejar:

–Vés, vés, corre, que no pateixin, però recorda que m'has d'ajudar!

–Sí! –vaig dir-li, ras i curt, vaig sortir del cobert com un esperitat i vaig aparèixer blanc com el guix que extreien de les muntanyes de Beuda al davant dels meus germans.

–On eres, Marcel·lí? –em va preguntar l'Emeri-. No et trobàvem enlloc!

No podia parlar, i em vaig limitar a assenyalar el cobert.

–Home, al cobert no s'hi val! –es va queixar la Lluïsa, que estava enfadada perquè li tocava parar-. Com a càstig li podria tocar a ell ara, no? –va proposar. Abans que els altres poguessin ratificar la iniciativa de la meua germana, me'n vaig anar de pet cap a casa: necessitava parlar amb els meus pares.

–Què dius que què hi ha al cobert? –El meu pare va posar el crit al cel.

–Calma't, Josep, per l'amor de Déu! –La mare mirava de tranquil·litzar el pare.

–Demà, quan torni a passar la parella de la Guàr-

dia Civil, els portem al cobert i que se l'enduguin. No vull tenir problemes.

–Josep, si us plau, no siguis així –va intervenir la meua mare-. Què ens costa donar-li cobertura i amagar-lo uns dies?

–Què ens pot costar? Molt car, ens pot costar: la vida. Ens poden engarjolar i vés a saber si ens poden enviar al garrot vil o a afusellar per traïció.

–Josep, pensa en el teu fill. En Joan corre per aquests mons de Déu fent *contrabando* amb en Tomàs de Can Lletanies. Que sant Antoni els guardi, però no t'has parat a pensar que si està en problemes també ens agradaria que algú l'ajudés?

El pare va reflexionar un moment sobre el que li acabava de plantejar la mare.

–Sí, és clar que sí que voldria que l'ajudessin si passés per un mal tràngol, però és que no és el mateix, no ho comparis...

–Ni peròs ni res... Marcel·lí, demà quan es faci fosc tornes al cobert i el portes a baix.

–On l'amago, mare?

–Això ja t'ho dirà el teu pare... Josep?

–Sí, eeeh... darrere les corts de les vaques hi ha un petit rebost que li podria servir d'amagatall. Un cop hi sigui hi entraré a parlar per dir-li que no s'hi pot quedar gaires dies, perquè les patrulles rondan molt sovint i encara tindríem un soscaire.

Quan hi vaig tornar l'endemà, ja no hi era.

Núria Esponellà és professora i escriptora. Imparteix tallers d'escriptura i col·labora en premsa i ràdio. Ha publicat els llibres de poesia *Un vent, una mar*, *La mirada de la gavina* i *Quadern d'Empúries*, i entre les seves novel·les destaquen *Gran Cafè*, *El mateix vell amor* (premi Ciutat Badalona, 2000), *La travessia* (premi Columna, 2005) i *Rere els murs* (premi de novel·la històrica Nèstor Luján). Web: www.escriptors.cat. Bloc: nuriaesponella.blogspot.com.

La Corxera

A les parets hi ha posades una dotzena de fotografies, imatges del treball als obradors, escenes de la pela al bosc: homes que esmerilen taps, homes arromangats que desembosquen, homes que traginen panes de suro fins al carregador. Documents d'interès humà, fins i tot antropològic, em dic. Espero l'Agustí. Hem quedat a dos quarts de vuit a la cafeteria que hi ha a prop de La Corxera. Em costa d'imaginar que l'edifici d'equipaments públics que veig des de la taula on estic asseguda hagués estat un gran magatzem de suro de més de dues hectàrees. No tinc temps de tancar els ulls per fer-me'n la composició, sento la veu gruixuda de l'Agustí: «Disculpa el retard». És un home apersonat, d'aire senyorívol; «deu ser per la camisa de coll impecable que porta sota l'abric i l'armilla de llana embotonada fins al pit», penso. Ha demanat un trifàsic; jo prendré un te: vull tenir el cap clar per l'entrevista. L'Agustí ha començat a parlar de la fàbrica; fa l'efecte que té l'audàcia justa del venedor que confia amb prudència en ell mateix. «He seguit la tradició familiar, fa més de trenta anys que dirigeixo el negoci, però cada vegada costa més trobar suro de qualitat». Li demano que em parli del seu inici. «Encara no feia un pam d'alçada, ja anava amb el pare». S'entreté en el record. Per

poc que s'hi esforcí, pot sentir el soroll de les carretes que transportaven saques de taps, la crepitació del rebuig dins el foc del perol, les màquines de ri-

bot que cruixien a la nau, el grinyol de les màquines de llescar, el xerric de les ganivetes que controlaven els dits dels llescadors mentre les barrines escopien taps; l'entrar i sortir continu dels obrers que treien coves plens per fer capnets. «Quan vaig passar a dirigir el negoci, vaig renovar totes les màquines». Beu un glop del trifàsic que li ha servit el cambrer. Aprofito per empassar-me un glop de te. Encara crema. S'ha dut la mà a la butxaca de l'abric: «T'he portat unes quantes mostres de taps». Me'ls miro minuciosament; mai no m'havia fixat com estaven fets. «La part de dalt és conglomerat, i a sota, s'hi enganxen

anelles de suro bo», aclareix. «Marquem amb foc la part que ha d'anar en contacte amb el vi o el cava; Sanitat ens hi obliga...». Observo com se li contreen els ulls: «Cada dia ens posen més traves». No sembla un home queixós; està acostumat al cerimonial del regateig, al risc de perdre diners quan fa la cubicació de les piles de suro. «Fa tres anys que tenim pèrdues. M'he plantejat tancar la fàbrica». S'ha acabat el trifàsic; esgaia un somriure, en un gest instintiu que s'esborra sobre el vidre, com el cartell que dona fe que un dia, a l'altra banda de la cafeteria on som, va existir el magatzem de suro.

Assumpció Cantalozella va néixer a Santa Coloma de Farners. Va començar a publicar l'any 1982, amb una novel·la «per entregues» al *Punt Diari*, que va passar a ser *Escubidú*. El 2001 va entrar a Proa, editorial que li ha publicat cinc novel·les. Llicenciada en filologia catalana, ha estat 23 anys fent classes a l'Institut Vicens Vives.

El punt feble

La situació del nostre rei En Jaume esdevenia especialment delicada. Menor encara, es trobava apartat de la vida, en hibernació. I el lloc on la voluntat de sa mare l'havia aconduït era un castell on les conxorxes, els suborns i els plans de guerra voleiaven entorn del mestre del temple, com fan els borinots en temps de les flors d'olor.

Podíem considerar que aquesta era la gran seguretat del monarca, trobar-se en mans d'algú que les veia venir. D'algú que, per damunt de tot, volia protegir aquell rei, posat al seu redós pel Papa en persona. Podíem sospesar l'avantatge del tarannà de Guillem de Monredon. El templer escoltava i parlava poc. És a dir, que tot ho sabia però mai no es comprometia a res. Ara bé, alguna cosa se li esca-

pava. El rei havia estat atacat. El rei, amb set anys, es passejava amb l'infant de Provença amunt i avall d'aquella àmplia fortalesa tot fent el valent. S'esmunyia a través del pont llevadís, s'enfrontava amb homes de qui ignorava la identitat, espiava pels racons les visites del mestre.

Fins a aquells moments, però, En Jaume I s'escapava de tots els perills, com si els auguris de les fetillers xiuxiuejats, un dia, a l'entorn del seu bressol li haguessin teixit un escut protector, una aura semblant a la pell invulnerable de Sigfrid. Però l'heroi d'*El cant dels Nibelungs* posseeix un petit espai franquejable, que els enemics descobreixen. I aquest era el meu temor. Que al rei estimat, alguna vegada li trobessin el punt feble, aquell que fa mortal tota persona.

